

Hraběnka z Mareilles.

.... Román

NAPSAL CHARLES MEROUVEL.

„Utéci!“ pravil pak zamyšleně. „Chudáci! Z Cayenne není útek možný! Nemají-li velkou loď, utopí se v moři a stanou se kofí- stí žraloků — a na pevnině do- stali by se v nejlépeším případě k černochům kmene Boniis nebo Galibis, kteří jsou nebezpeč- nější hadi, tigři a skorpionů. Ú- teci z Cayenne! Děti, jaký to ná- pad?“

„Co vyvedli?“ ptal se důstoj- ník? „Jeden zabil hajného u barona Raynauda.“

„Barona Raynauda?“ ptal se velitel zvědavě. „Znal jsem jej, jest to mnohonásobný milionář, pánovitý, chladný a bežičný. Jeho otec, baron Josef, byl při posledním ministerstvu všemo- cným pánem. Syn nezabývá se po- dobnými věcmi. S takovým jmé- ním ovšem smí činiti člověk, co se mu líbí; takové jméno činí člo- věka všemocným, může se jim zakoupiti cest i život krajinou. Za sto tisíc franků, ba i za méně peněz najdou se osoby, které vás zbaví osob, jež se vám nelíbí, a- nebo odstraní i soka, který vám překáží. Muž, který má dvacet pět milionů, jest princem; muž, který jich má padesát, jest však králem.“

Mulat naslouchal s prazvlášt- ním výrazem v tváři.

„A druhý?“ ptal se důstojník. „Druhý zavraždil svého tetu, starou pannu a okrádl ji.“

„Tot' nemožné!“ šeptal mladý muž.

„Doživotní nucená práce! Po- rota nebývá vašeho náhledu, pa- ne! Škoda odsouzeního ... jest to hrabě de Mareilles.“

„Kam je dáme?“ ptal se veli- tel.

Rakí se zamyslíl.

„Navrhl bych Proserpinu,“ pravil pak.

Proserpina byla stará válečná loď, plouvící vězení v přístavu Cayennském, byl to ponton, po- dobný těm, na nichž vězňili Angličané své zajaté v dobách prv- ního císařství.

Každý ještě pamětliv jest o- ních muk, které snášeli nešťast- níci od zavistivých odvěků ne- přátel.

V Cayenne byly tři takové pon- tony, jen že byly poněkud pohodl- nější než anglické.

Byly to „Chiméře“, Grondeur“ a „Prosperina“, kterou Rakí na- vrhl za byt doporučeným mu tre- stanem.

Každého rána sestoupili od- souzení na pevninu k práci pod dohledem dohládkou; nakládali zbo- ží na státní lodi i skládali je, a pracovali na opravě cest a mo- stů. K obědu vrátili se na loď u- derem polodne, pak odebrali se zase do práce a na noc šli opět na loď.

Část odsouzených na pevnině a na sousedních ostrovech byla přidělena námořním důstojník- ům, avšak guvernér sám jim u- díl rozkazy.

Ve skutečnosti však mulat Ra- kí byl pánem osady, ač byl souhr- nem všech nerestí, neměl pojmu o morálním činu, a byl ukrutný, slata chytivý a nanejvýš smysl- ův.

Byl to pravý muž po přání Ja- na Strauba; s takovým „pánem“ bylo lze snadno vyjednávat.

Guvernér nebyl spokojen s na- vržením „Proserpinou“.

Proč taková krutost a přísnost k odsouzeným? Všiml si pozná- mek důstojníkových a jména ba- rona Raynauda. Snad byl přo- následování tajnou záští a nená- vistí! ...

Důstojník povstal.

„Vaše rozkazy, pane guvernér- re?“ pravil.

„O páté hodině vylodění ... zfi- sení sdělí každému jeho urče- ný, aby mne počtili svojí přítom- ností při obědě.“

„Dobře, pane.“

Když důstojník odešel, pohlé- dl velitel pevně a upřeně na své ho tajemnika.

„Dostal jste pokyn?“

„Ano, zvláštní ...“

„Od koho?“

„S vysokého místa.“

„Svět jest zvláštní, Rakí ... co se mne týče, lituji oba muže.“

zbude, jest hlupak a nehoden soustrasti. Pracujme, libo-li vám a nemysleme na ty bládky.“

Guvernér zapadl si znamenitý doutník z vlastní své zahrady a zabral se do příjemných snů.

Zapomněl na odsouzence a ne- myslel než na voňavá psaníčka, připomínající mu Paríž, mladá a orgie v salónech maison d'Or.

V dři na moři houkala se loď „Atropos“, k níž se na lodici vracel důstojník, vyslaný k veliteli ostrova.

Rakí rozdělil nové trestance do různých oddělení, nacež na- psal rozkazy, které podal guver- nerovi k podpisu.

Velitel, jmenů mihalý se před očima písmeny listu, podepsané- ho jménem Cara, podepsal, nevě- da ani co.

V pět hodin přistál „Atropos“ k břehu, kde hemžilo se plno zvědavých.

V osm hodin, právě když chy- stalo se slunko k západu, přista- la malá loďka k staré lodi, jejíž paluba byla chráněna lehkou střešinou.

Dva muži, oděn v šat trestan- ů, vystoupili na palubu a stráž- ník dovedl je k dvěma stům, vi- sícím na zadní straně lodi.

„Zde jsou vaše místa,“ pravil na to.

Oba muži úkosem na sebe po- hlédli.

Na druhé straně paluby sedě- lo asi dvanalet námořních vojnů s rucemi přes ramena.

Uprostřed lodi byly připrave- ny plechové misky s večerí tres- tanců; dle jejich počtu bylo pa- trno, že jest na lodi asi dvě stě trestanců.

„Zůstaneme zde dlouho?“ ptal se hrabě Jan de Mareilles.

„Nevim,“ odpověděl dozorec.

„Snad na vždy.“

„Smím psati psaní?“

„Ne.“

„Proč?“

„Rozkaz guvernérův.“

„Smíme přijímat listy?“

„Také ne.“

„Z jakých důvodů?“

„Rozkaz guvernérův ...“

„Dobře,“ pravil hrabě a zavřel oči.

Dozorec odešel.

Oba muži stiskli si ruce beze slova.

Jich muka nebyla stížena ... zůstali pohromadě.

XVIII.

NÁHODA, KTERÉŽ PŘÍCHÁZÍ SE NA POMOC.

Jaro se navrátilo, a Paríž při- oděla se v rochu slavnosti.

V této době bývají tam pro- cházky rozkošné. Křoviny pučí, stromy se zelenají a v trávníku stkví se na sta květů, vypěstova- ných v nešetných „teplých do- mech“ okolních zahradníků. Pa- rižané vycházejí z bytů a rozptý- li se po sadech jako roje ptáků.

Baron Maxim nezapomněl, co mu sdělil jeho neocenitelný spo- jenec.

Věděl na vlas, co dělá hraběn- ka Helena, a čekal netrpělivě, až pozbude konečně trpělivosti a nadejde.

Byl jist, že chvíle ta nadejde, a s ní i spravedlivý hněv a vzpo- ra osudu.

Když byla všude odmrštěna, kde chtěla vyprostiti zmrzlou a krutně přísnosti k hraběti Jano- vi, a když zakusila v marných pokusech nešťastných pokofení a urážek, rázem ustala a nevyhá- zela již ani z domu.

Ve ztrýzněném srdci, v umor- něné duši vzplýly jí nezkroutný hněv a neimórná touha po pomstě, právě tak jako v nitru jejího ne- šťastného chotě na staré lodi v Cayenne.

Byla přesvědčena, že je Jan ne- viněn, a že stali se oba oběti kru- tého neznámého nepřitele.

Čtila, jakou by jí způsobilo nesmírnou radost, kdyby tomu zlosynu, po jehož poznání plá- la, mohla vrátiti ránu za ránu, han- bu za hanbu, bolest za bolest!

Jednoho večera řekla jí věrná Zuzana:

„Musíte se pohybovat — mu- site jít ven, na vzduch...“

Hraběnka si vzdychla.

Vstala bez odpovědi a šla k postýlce, v níž spala její dcera- ůška.

„Rozstátnete se znova,“ nalé- cha la Zuzana. „Co tím získáte? ... Nechte tak silná.“

Hraběnka s sebou trhla.

Silná! Ráda by byla bývalá sil- ná, krásná a osňující jako tehda

v zamku combierském, kdy řekl jí baron Maxim, že jí zbožňuje a že mu nečte bez ní žiti.

„Maš pravdu,“ pravila, „děj mi šaty ... půjdu.“

„Konečně!“ těšila se Zuzana, tam dole člověk aspoň volně dy- chal, ale ... zde se dusí! ...“

Tam v Mareillesu nebyli ovšem bohatí, ale vše vyhlíželo velkole- pě. Z oken bylo viděti do zahrad, do lesů a na úrodné pole, a vůkol bylo živo a veselo; zahrádníci chodili ráno za zpěvu do práce, pastuchové vyháňali stáda, ora- čí zapřáhli koně ...

To byl život!

V obzábých salónech starého zámku dýchalo se to volně a zde musily se tiskniti v malých, už- kých pokojíčkách!

A to vše proto, že je tajný ja- ký nepřítel pronásledoval hroz- nou záští! ...

Ale jak se jen stávalo, že se vždy zjevovat před zrskem hra- běňky Heleny jako v myšli hra- běte Jana obraz barona Maxima, když rozjímala o svém nešťastí!

Bylo to prazvláštní! ... Baron nebyl přece v ni žádném spoje- ní s tím, co se stalo, to nemohlo bý- ti! ...

Kromě stručného listku v němž jí vyslovil svoji soustrast, nedával o sobě slyšeti. Vrhel se patrně do viru společenského ži- vota a zapomněl na ni ...

Ustrojí se pečlivě a když se pak podívala do zrcadla, zvolala s osklivostí, že jest ohydňá! ...

Jak se změnila!

„Ne, ne,“ tvrdila Zuzana bor- čivě. „Jste mnohem hezčí než dří- ve.“

A měla pravdu.

Obličej hraběnčin se nemoci zjemnil; její oči zdály se větší a tmavší, a tvář bělejší. Bol a u- trpení dodaly jim nevěděního vý- razu a lesku — plálo v nich cosi horoucího, neodolatelně vábí- věcí.

Zabrala se do lehkého, těsně přiléhajícího kožichu, posadila si na krásný vlas krepový klobouk, políbila tiše spící dceračku a ode- šla.

Na nábreží zmocnil se jí pfi- jemný pocit.

V polosu večera nemohl jí nikdo viděti a sledovati.

Od dne, co stihlo ji hrozné ne- štěstí, nemohla se odhodlati, aby si vyšla za bílého dne ...

Po chodnicích procházelo se plno lidí a těšili se z bujících to- polů, které skláněly své větve a břehy řeky až k chodníku.

Hraběnka, dosud slabá, šla ve- lice pomalu.

Šla ulicí du Bac na konci mo- stu Royal, po pustém nábreží d'Orsay, zabohálo okolo železdeckých kasáren a stanula před velké- kou zříceninami budovy státní rady, touto známou zlovestné doby již Paríž dosud neznčila.

Ušedla tam na prázdnuo lavi- čku, aby si odpčinula.

Zabrána do smutných myšle- nek, zvedla překvapeně hlavu te- prve, když se před ní zastavil ja- kýs pán.

„Vy!“ pravil. „Jaká náhoda!“

Byl to baron Maxim Raynaud.

Když hraběnka neodpovídala a hleděla mu toliko tak pevně do očí, jako by mu chtěla čísti v du- ši, ptal se dále:

„Vy jste tedy v Paríži?“

„A vy to nevíte?“

„Kdyžby to byl věděl, nebyl bych zůstal tak dlouho vzdálen od vás.“

„Kdo by si vámil nešťast- ných?“

Při svitů plynové lampy zablé- del se jí ostré do tváře.

„Jak jste bládná!“ zvolal.

„Bládná a slabá!“

„Bládná a slabá!“ zvolal.

„Bládná a slabá!“

„Byla jste nemocná?“

„Ano?“

„Jako trestance?“

„Jest nevinen! A trpí ... méně ovšem než já.“

Tvář její zesinala. Div neom- dlela.

Ale zase se vzpamatovala.

„Nesčíte mne!“ pravil baron s utajeným vztekem, „a zaponi- náte na cty, které k vám cho- vám ... Ale užím, čeho si přeje- te; zvíte vše, bude-li to možné.“

Již se uzmíňoval o své lásce.

Ušedl vedle hraběnky a pln- věle soustrasti tážal se po všem co se událo od odsouzení hra- běte.

Stratky byly prodány a věrite- lé zaplacení. Atanas Besnou, mayennským zapisovatelem převzal Mareilles ve svůj dluh.

Několika slovy vyličila Hele- na vše, co podnikla ve prospěch svého chotě — jak marně se na- máhala a co vše musila sněsti a vytrpěti.

Řekla též, že po jejím soudu- taji se za tou nevědnou přísností nějaká Janu nepřátelská ruka.

„Ale kdo jen mohl býti jeho nepřitelem?“ končila s bolest- ným pozdvechem.

Baron vyslechl jí s naprostou pozorností.

„Přesvědčím se,“ pravil pak, „a přijdu vám povědět, čeho jsem se dozvěděl; smím přijíti?“

„Ano — prosím o to.“

Čtila, že se jí zmocňuje sla- bost; rozčilení z tohoto setkání vyčerpalu její síly.

Baron jí doprovodil až do uli- ce de Verneuil.

Mimoděk opírala se o jeho rá- me.

Slibil, že postará se o její zá- ležitost — stal se tudíž jejím pfi- telem ...

Přidržela se ho, jako tonoucí se čínské stěbla.

Se ženskou zvědavostí a vroz- nou koketérií chtěla zvědět, co- chová v srdci.

Bránila se myšlence, že byl by se sňatčiní hanebných úkladů proti jejímu chotí; něco tak hroz- ného nelze si ani pomyslit! ...

Ale i přes veškeré rozumování vracela se jí stále tato myšlenka ... Nemohla si vzpomenuť na své utrpení, aby jí netanulo na mysli baronovo jméno ... A i dnes večer — co přivedlo jí jej do cesty ve chvíli, kdy si ani na něho nevzpomněla? ...

Proč se stále míhal do jejího života?

Nepředpokládá jí tehda v Com- biersu, když se unopled ucházel o její lásku, tajuplnými slovy, že- zchvětí jí neštěstí — a nevyhra- loval-li své mocné přátele, kte- rého bude snad jednou potřebo- vati?

Když ji opustil na prahu do- mu, tiskl jí vše ruce a pravil dvakrát chvějícím se hlasem:

„Na shledání! Na brzké shle- dání!“

Kynula mu se smutným ú- směvem, a když šla naboru po- sehodoch, pravila tiše:

„Chei vědět ... a budu vědět — dřívě či později!“

XIX.

CAYENNĚSKÝ „MONITEUR“.

Baron Raynaud dostal slovo. Za nedlouho již se objevil v bytu hraběnčině, a od té doby hrál s nevědním taktem a s ne- nou šetrností úlohu těsitele a přítele.

Díky jemu dozvěděla se koneč- ně, po čem tak vroucně toužila.

Její manžel byl na palubě „Proserpiny“ v přístavu cayen- nenském.

Mohla si s ním dopisovati.

Baron si vzal listy na starost, ale pravil, že neručí za to, že- mluví dojdou, neboť osadní velitelský jeví při nevědní pří- snosti k odsouzeným, zvláště v prvních letech; teprve později stávají se pry šbohavějšími. V každém případě však zadržují li- sty, které se jim nelíbí, neboť vše bedlivě čtou a prozkoumají.

Ale hraběnka psala přece své- mu drahemu odsouzenému.

„Miluji tě!“ psala mu. „Trpím — jsem zoufalá a zmírám nekli- dem. Kdy se uvidíme?“

Z listu sáhala neskonale něha, vášnivá láska; slibovala mu věč- nou věrnost.

Bylo patrné, že hrabě obdržel některý z jejich listů, neboť kon- cem prosince došla jí odpověď.

Byl to den nadšené radosti.

Psál, že se již oddal svému o- sudu.

Jeho síla soustava vzdorova- la podněb — méně zhuboumá než jak se o něm vypráví — a smásej statečně těžkou námahu při práci, o níž dělal se se svým spoliodsouzenecem. Psal dále, že doufá, že se mu časem podari vyprostiti si od velitelé dovolení, aby směla přijíti za ním, a až bude pak mti u sebe ji, po níž je- díne touží, zapomena na nespra- vedlivé odsouzení a zhanobení, a nic již nebudne jej krušiti ...

Žil tedy!

Čtěla hned odjeti, nedbaje rozkazu Janova, aby zůstala ve Francii.

Ale baron jí to vymluvil řka, že by tím vyvolala ještě větší přísnost k hraběti.

Ze zdánlivé oddanosti Janovy vyčítala ostatně lest, kterouž chtěla podvésti bdele strážce.

Znála jeho povahu a věděla, že bude činiti za každou cenu zlomiti svoje okovy.

Záhý se uzdravila, zcela.

Síla a odvaha se jí vracely, a na mysli tanula jí stále poslední slova Janova:

„Čekej a doufej!“

V nitru baronově vzrněla se mezitím stále rostoucí zášť pro- ti muži, na něhož Helena nemo- hla zapomenouti. Ale dovedl se znamenitě přetvářiti, a řek, že- pomůže mu jeho dovedný spoje- nec ke kyznému cíli, čekal, a stárou oddaností a šelůstností hleděl zapuditi na dobro nedová- ru hraběčinu.

Jen jednou, když potkal pani de Mareilles v Elysejckých polích, krásnější a svěžeji než dřívě, dal se strhnutí k poznámce:

„Odmítla jste mne — mne, který bych byl dal deset let své- ho života za jediný váš pohled ... Ale jednou učiníte mi přece za dost ... vše od času.“

Tvář její vzplanula — a odv- řetila živě:

„Což myslíte, že může zůstatí sebe možního místečka pro lá- sku v mém tak zmučeném srdci?“

„Myslím, že ano.“

„Můžete se.“

„Jsem přesvědčen, že čas, o- němž jsem právě mluvil, dovede zahojiti každou ránu. Byli hrab- ě nevině odsouzen, jak myslí- te, prozradí se jednoho dne pra- vdy vinník a čest vašeho chotě bude očištěna...“

„Dejž to bůh!“

Baron se zachvěl při důrazu hraběčiných slov. Za chvíli mlu- vil jaksi váhavě dále:

„Ale je-li hrabě skutečně vi- nen jest mrtev pro vás — a pak...“

„A pak?“

„A pak, až stanete se svobod- nou, uznáte zajisté, že nesmíte spojiti svůj osud s mužem, ztra- ceným společností. Uvidíte, že je- ženě třeba chráněná; pochopíte, že nesmíte z trestuhodné svěch- losti odsouditi svoji dcera k ne- jistě budoucnosti, plně nebezpe- čí. Nahlednete, že to není jen ne- prozřetelnost, ale i šílenost, od- puzovati počestnou ruku, která se vám podává; počtíte, že jest váš nehodná chudoba, k níž se tak statečně odhodláváte; nahu- dete přesvědčení, že vaše božská krása potřebuje ráme, který jí zvedne v ceně, a uznáte konečně, že nepřijde vám podruždo do cesty muž dosti statečný, aby vzdor- oval předsudkům, a dosti zamilo- vaný, aby vám nabídl své nepo- skvrněné jméno, na němž nelpí hanba — slovem: muž, který by vás miloval tak vroucně, něžné a oddané jako já! Neodpovídejte,“ pravil, vida, že vrti hlavou. „Ješ- té nenadešla rozhodná chvíle. Nezapomínejte, že přerušil jsem nově svůj mlčení, které jsem si uložil. Cítím váš bol a chci- bych vás z něho vyholiti. Patří- te svému chotí, pokud se nepře- svědčíte, že jest váš nehodná. Já pomohu vám hledati pravého vinníka, toho tajupného, nezná- mého ... jen kdybych k svému ne- štěstí o něm nepochyboval.“

„Pane!“

„Jen na to hleďte klidně. Hra- bě vás vášnivě miloval. A mohl- to býti jinak? K vůli vám bál se nedostatku a nouze. V hodině plonobněni podléhal hroznému, silnému pokušení. Neviním jej. Kdo spíchal by takový čin při zdravém rozumu? Kdybych já býval jeho soudcem, byl bych fe- líc, že jest mu omulovu vaše o- pojná krása. Porota soudila ji- nak. Není to moji vinou. Proč- mne tedy trestáte? Nečádem od- vás lasky, dostáči mi vaše přá- telství. Nechte mi je a opíraje se o přáteleství moje.“

Od té doby nemluvil s ní již o- té věci; tážal se jí, jaké má zá- nety pro budoucnost, bavil jí, a tážal se i někdy po jejich hmotných poměrech.

Akoliv hraběnka všemožně se- třčila, a šla velice skromně, mize- ly očí peníze, které jí dal ma- yennský notář.

Bratři Besnouové tážali se často, nepotřebovali peněz, ale hraběnka byla by raději zebra- la než nadužívala jejich ochoty.

Řekla baronovi, že si chce hle- dati místo.

„Vy, a sloužit!“ pravil s u- směvem. „Za tři neděle vrhla by- ste se do Sekrany!“

Počátkem roku 1879 přestál hrabě Jan v zasílání listů.

Za to však si